

- спілкування з колегами в школі, районі, місті і в Інтернеті;
- ведення здорового способу життя, заняття спортом, фізичними вправами. Хвороби – найбільша перешкода для професійного зростання.

На підставі перерахованих вище пунктів, конкретизувавши найменування та назви, кожен учитель складає особистий план самоосвіти для професійного зростання [4].

Професійне педагогічне самовдосконалення учителів початкової школи виявляється у таких показниках. як: прагнення до самостійного поглиблення знань про напрями професійного розвитку та способи покращення якості викладання: самостійного професійно обґрунтованого цілепокладання, обґрунтованого прийняття рішень: прагнення до уміння знаходити доступ до необхідних інформаційних ресурсів: до самодетермінованого виконання повсякденних професійних обов'язків, визначених посадою: бажання брати на себе відповідальність: аналізувати власну діяльність і поведінку: прагнення до вільного волевиявлення: самоініціативи, її активного прояву в житті й діяльності: самодетермінації: до управління власним емоційним станом.

По-справжньому освічений учитель – це той, хто відчуває необхідність постійно поповнювати свої знання, розвивати розумові здібності, вміє всебічно користуватися наявними інтелектуальними й фізичними можливостями, професійними навичками. Самоосвіта розширює, поглиблює, збагачує знання, сприяє осмисленню передового досвіду на більш високому теоретичному рівні. Це перша сходинка до вдосконалення професійної майстерності. Тому самоосвіта кожного педагога має стати його потребою.

Список використаних джерел

1. Іщенко В. Готовність до професійного самовдосконалення студентів як фактор забезпечення високої якості освіти // Витоки педагогічної майстерності. 2015. Випуск 16 С 103-110
2. Рябова Е. Самообразование учителя как условие его личностного и профессионального развития – Электронный ресурс. – [Режим доступа] : http://www.rusnauka.com/SND/Pedagogica/4_+rjabova.doc.htm
3. Филипська В. Заохочення до професійного самовдосконалення – Электронный ресурс. – [Режим доступа] : <http://intkonf.org/filipska-vi-zaohochennya-vchiteliv-velikoyi-britaniyi-do-samovdoskonalennya-u-90-h-rokah-hh-stolittya/>
4. Самообразование учителя – Электронный ресурс. – [Режим доступа] : <http://xn--i1abbnckbmc19fb.xn--p1ai/%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%8C%D0%B8/609103/>

Квітка А. І.

Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМИ КОСТЯНТИНА СТАНІСЛАВСЬКОГО У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

Проблему формування педагогічної майстерності у майбутніх педагогів через засоби театральної педагогіки можна пояснити, з одного боку, відсутністю належної уваги до питань оволодіння вчителями педагогічною технологією і технікою, з іншого – недоліками у розвитку загальної педагогічної теорії. Тривалий час головним і єдиним критерієм професійності педагога було глибоке знання предмету. Сьогодні демократизація освіти в Україні вимагає перебудову процесу навчання і нову організацію виховання в школі, яка неможлива без винайдення і впровадження нових педагогічних технік і теорій щодо підготовки якісних фахівців. Одною із таких теорій, на мою думку, є формування засад педагогічної майстерності майбутніх педагогів засобами театральної педагогіки [4].

Основоположником театральної педагогіки, як науки, вважають теоретика театру, відомого режисера Костянтина Станіславського. Театральна педагогіка допомагає реалізувати два основні завдання: формування творчої особистості педагога і розкриття глибинних можливостей діяльності у школі.

Також дослідження показали, що вона сприяє поєднанню різних видів і форм творчої діяльності учнів: розвитку особистісного спілкування, підвищенню рівня сприйняття навчального матеріалу, збагаченню мовленнєвої культури, удосконаленню вміння виразного

читання цілісної характеристики образу, об'єкта, явища в сукупності вербальних і невербальних його складових. Елементи акторської діяльності у театральній педагогіці допомагають перетворити учнів з пасивних спостерігачів на активних виконавців навчально-освітніх закладів.

Станіславський вперше у своїй системі порушує питання свідомого оволодіння підсвідомим, розглядає як можна викликати, розвинути, збагатити індивідуальні здібності, виявити талант особистості в діяльності. Також він робить акцент на тому, що здібності на рівні підсвідомості формуються постійною напруженою працею, потребують дотримання певних правил виконання різноманітних завдань [1].

Сам Станіславський говорив про систему так: «Система – це не «кухарська книга». Це не довідник, а ціла культура, на якій треба зростати й виховуватися впродовж тривалого часу. Її не можна завчити напам'ять. «Систему» треба вивчати частинами, але потім охопити в усьому цілому, добре зрозуміти її загальну структуру й склад. Коли вона розкривається перед вами, немов віяло, тоді ви отримаєте про неї правильне уявлення» [3].

Система К. Станіславського має п'ять принципів, які можуть бути використані і педагогом:

- 1) Принцип життєвої правди;
- 2) Принцип ідейної спрямованості і вчення про надзавдання;
- 3) Принцип дії;
- 4) Принцип органічної творчості;
- 5) Принцип творчого перевтілення в образ.

Головним принципом системи К. Станіславського є принцип життєвої правди. Він полягає у реалістичності, правдивості. На сцені не можна допустити чогось несправжнього, фальшивого. Правдивість почуттів актора і педагога протистоїть фальші, і являє собою таку потужну силу, що спроможна не лише викликати аналогічні переживання у глядачів чи учнів, а й перетворювати людську душу, позитивно змінювати психологічну природу людини, активізувати її внутрішню енергію для досягнення творчих висот у житті та професії.

Другий принцип – це принцип ідейної спрямованості і вчення про надзавдання. Надзавдання – це те, заради чого автор хоче довести свою ідею до свідомості людей; те, до чого прагне. Вона містить у собі ідейну активність автора, його цілеспрямованість у прагненні до затвердження визначених ідеалів. Педагоги у своїй діяльності часто забувають свою надзадачу, про те, до чого вони прагнули, які цілі перед собою ставили у професійній діяльності.

По відношенню до різних стадій педагогічної творчості надзадача буде мати різні рівні, серед яких можна виділити три основних:

1. Загальна надзадача, яка відображає відношення до діяльності розуміння його громадянської зрілості.

2. Етапні надзадачі: надзадачі одного уроку, курсу в цілому і т.п.

3. Ситуативні надзадачі, що виникають у різних ситуаціях та умовах діяльності.

Третій принцип – дії. Жива фізична дія з відповідною логікою почуттів, підсвідомою сферою – це матеріал і засіб здійснення вчителем творчого педагогічного акту, це вербальний та невербальний вплив на учнів відповідно до “надзавдання” уроку.

Четвертий принцип наголошує на тому, що як у творчості актора, так і у творчості учня не повинно бути нічого штучного, механічного. Це твердження, на мій погляд, стосується скоріш педагога, адже діяльність вчителя – це теж творчість і тому є органічним процесом.

П'ятий принцип дозволяє педагогу, залишаючись самим собою, через певне перевтілення, по-новому розповідати матеріал, допомагаючи учням краще його опанувати [2].

Отже, дія, увага, органіка, звільнення м'язів, уява, спілкування, бачення, підтекст, надзавдання, наскрізна дія – це основні поняття системи театрального педагога К.С. Станіславського, кожен з яких знаходить своє відображення у практичній діяльності як актора, так і педагога.

Список використаних джерел та літератури

1. Мартиненко І.О. Ідеї акторської театральної майстерності у професійній діяльності вчителя – Київ, 2017.
2. Овчаренко, Т. С. Використання елементів театральної педагогіки к.станіславського у педагогічній взаємодії / Т. С. Овчаренко // Педагог. майстерність викл. вищ. шк. : роботи слухачів курсів підвищ. кваліфікації виклад. складу. - Одеса, 2017. - № 5. - С. 115-120.
3. Станіславський К.С. Зб. творів: в 8-ми т. – М, 1955. – Т.3. – С.309-310.
4. Турчин Т.М. Педагогіка мистецтва: навчальний посібник. Чернівці: Видавець Лозовий В.М., 2015. 272 с.

Науковий керівник: к.п.н., доцент Лещенко І. Т.

Клівенко Д. С.

Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ О.А. ЗАХАРЕНКА НА РОДИННЕ ВИХОВАННЯ

Під час трансформації українського суспільства, значно зросли вимоги до особистості, до її моральних якостей, освіченості та культурного рівня роль родинного виховання. Модель ставлення людини до сім'ї в ХХІ столітті, дійшла до нас із глибин народної мудрості та стала прикладом для розв'язання одвічних проблем виховання.

Саме такий досвід презентує педагогічний колектив ої середньої школи Корсунь-Шевченківського району Черкаської області, яка в 60-90-ті роки ХХ століття стала зосередженням новаторської педагогічної думки, високопродуктивної організації навчально-виховного процесу та творчого пошуку, але особливої уваги заслуговують здобутки у справі родинного виховання.

Значною мірою вони були досягнені на основі історичного досвіду вітчизняної педагогіки та концептуальних положень А.С. Макаренка і В.О. Сухомлинського. В них розповідалось про роль і місце сім'ї в духовному житті особистості, її всебічному розвитку. Саме проблеми сім'ї, родини є актуальними і життєво важливими для сучасної педагогіки у період модернізаційних змін національної системи освіти.

Очоловав Сахнівську школу видатний український педагог – Олександр Антонович Захаренко.

У своїх працях він розглядав, а в діяльності розв'язував актуальні проблеми морального, естетичного, трудового, фізичного виховання. Вагомий внесок він здійснив і в розроблення та реалізацію завдань родинного виховання, в якому народжується найбільш загадкова субстанція – людська душа.

О.А. Захаренко, розуміючи необхідність об'єднання зусиль школи, сім'ї, громадськості як важливих чинників у забезпеченні неперервності і наступності виховного процесу, все-таки наголошував на пріоритетності родинного виховання.

Сім'я, за його переконаннями, виховує свою дитину вже тим, що вона є: повна чи неповна, щаслива чи не дуже, сувора чи безталанна, відкрита чи відлюдна. Виховує дух сім'ї, її характер, уся атмосфера дому. Але дім – це не декілька кімнат і кухня. Це світ сім'ї, родини.

Родинна педагогіка охоплює багато цінного, що не завжди може бути реалізовано в умовах шкільного виховання, оскільки родинному вихованню притаманні свої специфічні особливості і своєрідний характер.

Саме тому в Сахнівській школі «сім'я перебуває в центрі уваги шкільного колективу. Ми звеличуємо найблагороднішу професію – професію батька і матері. У бесідах з батьками завжди ставимо за приклад сім'ї, де доброзичливість, повага, турботливість панують у взаєминах між рідними».

О.А. Захаренко наголошував, що корені розвитку особистості беруть свій початок у сім'ї, а школі належить застосовувати всі засоби впливу з високою, яскравою метою виховати, навчити, підготувати її до великої ріки життя, забезпечити всебічний розвиток, щасливу молодість, любов і почуття братерства, давши тим самим суспільству певну гарантію. Тому